

Acta Academiae Modrevianae

*PAŃSTWO I SPOŁECZEŃSTWO
W XXI WIEKU*

Sztuka - społeczeństwo - edukacja

*pod redakcją
Stanisława Hrynia*

Krzysztof Ingarden

Pawilon Polski – EXPO Aichi w Japonii

I. Idea projektu

Pawilon Polski został zaprojektowany jako przestrzeń metaforyczna podporządkowana głównemu hasłu Expo 2005 Aichi „Macierz natury – sztuka życia – ekologia” oraz wiodącemu tematowi polskiej prezentacji „Dostrzeż Piękno”, eksponującemu sylwetkę Fryderyka Chopina i kopalnię soli w Wieliczce. Elementami kreującymi tę przestrzeń są: eksperymentalna wiklinowa elewacja oraz usytuowany we wnętrzu budynku symboliczny przekrój przez Polskę: od morza na północy, po górskie szczyty na południu. Konsekwencją tego pomysłu jest podział przestrzenny pawilonu – na przestrzeń „nad powierzchnią ziemi” – przestrzeń, w której prezentowane będą za pomocą projekcji multimedialnych tematy związane z postacią Chopina, z polską muzyką, literaturą, sztuką, zabytkami, polskimi miastami itd., i przestrzeń „pod powierzchnią”, w której prezentowana będzie komnata wyłożona autentycznymi blokami solnymi z Wieliczki.

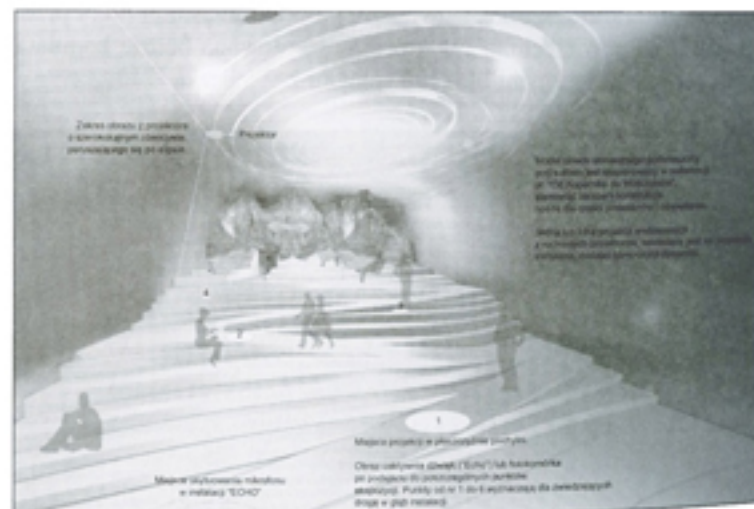
Ilustracja 1. Elewacja wiklinowa

Elewacja pawilonu zdefiniowana jest za pomocą prototypowej technologii opartej o modułarny układ przestrzennie wygiętych stalowych ram opłatanych białą wikliną. Ma ona na celu wyrażenie dynamicznego a zarazem zrównoważonego rozwoju współczesnej Polski, w którym współbrzmie tradycja, ekologia, rękodzieło oraz współczesna technologia i sztuka; jest połączeniem tendencji „high-tech” i „low-tech”. Kształt fasady generowany jest za pomocą modelowania komputerowego, a jej wykonanie powierzone będzie polskim artystom rękodzielnikom. Jest to pierwsze i całkowicie nowatorskie zastosowanie wikliny do realizacji fasady budynku.

II. Koncepcja wnętrza i wystaw

1. Wejście do pawilonu

Strefę wejścia tworzy forma będąca kontynuacją bryły fasady, wprowadzającą zwiedzającego do środka pawilonu.

Ilustracja 2. Przestrzeń wystaw i prezentacji – Forum

2. Przestrzeń wystaw i prezentacji – Forum

Wnętrze zaprojektowano w formie układu tarasowego, nawiązującego do głównej idei ekspozycji, przez który widz prowadzony jest łagodną rampą – od poziomu wejścia po umownie potraktowaną przestrzeń gór. Poziom zerowy spełniać ma funkcję sceny, a tarasowa forma „przekroju przez Polskę” stanowić ma amfiteatr przeznaczony do realizacji następujących funkcji: prelekcja i spotkania, małe formy koncertowe, projekcje filmowe, instalacje multimedialne.

A. Instalacja multimedialna pt. „Chopin”

Głównym elementem instalacji wewnątrz przestrzeni „forum” jest szklana rzeźba unoszącego się ponad sceną fortepianu. Jest ona sercem instalacji muzyczno-projekeynej. Od niego każda z projekcji weźmie swój początek, rozchodząc się po powierzchni całego pawilonu zgodnie z logiką falowego rozchodzenia się dźwięku. Projektowane na wszystkie ściany forum obrazy zharmonizowane są z muzyką i przedstawiają sylwetkę Chopina.

Ilustracja 3. Instalacja multimedialna pt. „Chopin”

B. Instalacja multimedialna pt. „Echo”

Składa się z mikrofonu oraz siedmiu rzutników umieszczonych w płaszczyźnie tarasowo wznoszącej się platformy. Dźwięk uruchamia rzutniki i echo. Obrazy uruchamiane sekwencyjnie, od najbliższego umieszczonego blisko sceny po ostatni umieszczony na górze wzniesienia, imitując rozchodzące się echo zarazem, wyznaczają zwiedzającemu drogę do przejścia. Każde z podświetlonych miejsc posiada osobny rodzaj projekcji. Poszczególne obrazy w sposób impresyjny pokazywać mają fragmenty Polski widziane z lotu ptaka, z wkomponowanymi obrazami bardziej reprezentatywnych motywów dla danej krainy czy miasta.

3. Przestrzeń wystawowa – Wieliczka

U szczytu wzniesienia zaplanowane jest wejście do kopalni soli w Wieliczce. Tu przestrzeń ograniczona jest z jednej strony skalistą formą „gór” na najwyższym poziomie platformy, z drugiej ścianą boczną pawilonu. W formie iluzyjnej obrazować ma wnętrze kopalni.

Winda lub schody sprowadzają zwiedzających w dół.

4. Hol wyjściowy, punkt informacyjny, sklep

W strefie wyjścia, na poziomie parteru, znajdować się ma hol z punktem informacyjnym, sklepem oraz sanitariatami.

III. Projekt elewacji

Projekt elewacji pawilonu jest próbą artystycznej interpretacji wiodących tematów wystawy światowej EXPO 2005 i ilustruje kilka możliwych poziomów interakcji pomiędzy człowiekiem, sztuką, techniką a naturą.

Założeniem projektu było znalezienie i wykorzystanie do celu realizacji pawilonu niekonwencjonalnych, naturalnych materiałów, tradycyjnie wytwarzanych i przetwarzanych w Polsce. Na dodatek materiałów, których produkcja i przetwórstwo nie degraduje środowiska naturalnego i jest wyrazem lokalnej tradycji i ciągłości kulturowej. Materiałem takim jest wiklina. W Polsce istnieje kilka zagłę-

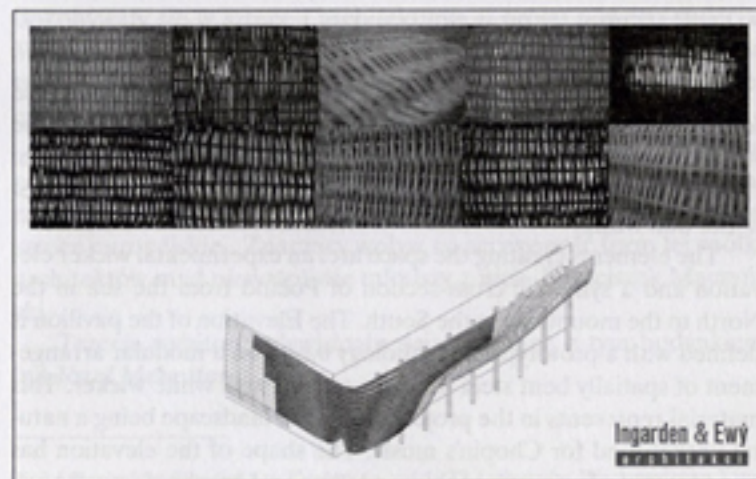
bi wikliniarskich, osad, wsi, które tradycyjnie zajmują się uprawą i przetwórstwem wikliniarskim (np. Rudnik nad Sanem, rejony pod Poznaniem).

Materiał ten, wyplatany ręcznie, staje się elastycznym i podatnym na przestrzenne formowanie tworzywem, idealnym do realizacji założonego w projekcie celu.

Forma elewacyjna z spadki wiklinowej została określona w procesie łączącym tradycyjne rękodzieło z najnowszą techniką komputerową. Dynamiczny kształt elewacji ma na celu stworzenie wrażenia przenikania i ciągłości przestrzeni wnętrza i zewnątrz.

Komputerowo zdefiniowane płaszczyzny elewacji oraz ścian o dwukierunkowym wygięciu zostały podzielone na poziome elementy modułowe o wymiarach 60×180 cm.

Stalowe, odpowiednio wygięte ramki o tych samych wymiarach definiują pole do wypłotu poszczególnych elementów elewacji. Praca nad wypłaceniem tak zdefiniowanych kształtów jest wykonywana przez lokalnych rzemieślników z osad tradycyjnie zajmujących się wikliniarstwem.

Ilustracja 4. Studia nad elewacją wiklinową

Wiklinowa forma przestrzenna zawieszona przed budynkiem jest utrzymana w kolorystyce złamanej bieli, naturalnej barwie specjalnie wybranego gatunku polskiej wikliny (*Salix sp.*). Dolną część fasady tworzą punktowo mocowane tafle szkła lub plexi z kolorowym nadrukiem obrazującym „przekrój przez warstwy kulturowe Polski”. Wzór nadruków oparty jest na kompozycji kolorowych punktów „pikseli” różnej wielkości, przy czym każdy punkt będzie obrazował historię i współczesność polskiej sztuki i kultury.

Polski Pawilon

Expo 2005 Aichi, Japonia

architekt: Ingarden & Ewý, Architekci

autorzy: Krzysztof Ingarden oraz Aleksander Janicki

współpraca: Jacek Ewý

inwestor: Krajowa Izba Gospodarcza, Warszawa

projekt: 2004 (I nagroda w konkursie)

realizacja: 03/2005

powierzchnia użytkowa: ok 1000 m²

Summary

The Polish pavilion has been designed as a metaphorical space following the theme of Expo 2005 Aichi – “Nature’s Matrix – The Art of Life – Ecology” and the main theme of Polish presentation: “See the Beauty” presenting the figure of Frederic Chopin and Wieliczka Salt Mine.

The elements creating the space are: an experimental wicker elevation and a symbolic cross section of Poland from the sea in the North to the mountains in the South. The Elevation of the pavilion is defined with a prototypical technology based on a modular arrangement of spatially bent steel frames wrapped with white wicker. This material represents in the project the Polish landscape being a natural background for Chopin’s music. The shape of the elevation has been generated using computer modelling and its manufacturing will be commissioned to Polish craftsmen from Rudnik upon San.

Maciej Kowalik

Dom pod Globusem – Stryjeński, Mączyński, Mehoffer

Od lat ten gmach wzbudzał moje zainteresowanie i podziw z uwagi na wybitne walory budowli i osobowości jej twórców. Wiodący z perspektywy Plant intrygował i oddziaływał na wyobraźnię. Dom pod Globusem¹ ma dla mnie szczególną wartość, ponieważ wiąże się z latami mojego dojrzewania i rozwojem estetycznej wrażliwości. Bywałem w tym budynku jako dziecko, później licealista i świadomy wybranego kierunku student. Na każdym z etapów życia zauważałem nowe elementy struktury tego niezwykłego budynku – rozwiązania, które wcześniej wydawały się nieistotne teraz zaczynały przykuwać moją uwagę, jakby dopełniać ową zamierzoną przez architektów całość.

Budowa budynku pod Globusem przypadła na początek XX wieku (lata 1903–1906), czyli na czas rewolucyjnych przemian, jakie dokonywały się w sztuce i architekturze u progu nowego stulecia. Wiek XIX stał pod znakiem historyzmu. Historyzm opierał się na tym, co już sprawdzone, tzn. rozwijał dorobek antyku, średniowiecza i czasów nowożytnych, tworząc nowe jakości artystyczne.

Stryjeński i Mączyński nie mieli łatwego zadania. Obaj żyli na przełomie wieków, musieli stworzyć – zgodnie z obowiązującym kanonem – obiekt oddający tendencję, jaka pojawiła się w ówczesnej sztuce europejskiej. Znaczący wpływ na secesyjność form tej spółki architektów miał niewątpliwie młodszy z nich, Franciszek Mączyński.

Trzecią wybitną indywidualnością związaną z tym budynkiem był Józef Mehoffer.

¹ Przy ulicy Długiej 1 w Krakowie, od 1972 r. siedziba Wydawnictwa Literackiego.